

Az IRGR-Sadovo egy olyan projekt koordinálását vállalja, amely a borsóhere (*Vicia ervilia*) fenotípusos sokféleségének és új technológiai megoldásainak tanulmányozására irányul.

Автор(и): доц. д-р София Петрова, Институт по растителни генетични ресурси "К. Малков" – Садово, ССА

Дата: 29.01.2026 Брой: 1/2026

Az IRGR-Sadovo egy új projekt koordinátora a "A keserű borsó (*Vicia ervilia*) fenotípusos sokféleségének és új technológiai megoldásainak tanulmányozása – felhasználási lehetőségek a előrehaladó globális klímaváltozás tükrében" témakörben, amelyet a "Tudományos Kutatások" Alap támogat, szerződésszám: KP-06-N96/14/10.12.2025.

A projekt megvalósítási időszaka 2025-2028. A projektvezető Petrova Szofia docens, dr.

Számos, alulhasznált és alulértékelt növényfaj egyre inkább bizonyítja jelentős potenciálját a globális élelmiszer- és mezőgazdasági rendszerek átalakításában. Előnyeik és magas alkalmazkodóképességük ellenére ezek a fajok nagyrészt kívül maradnak a hagyományos mezőgazdaság keretein, gyakran az uralkodó gabonanövények árnyékába szorulva. Integrálásuk a mezőgazdasági gyakorlatba számos előnnyel jár, többek között a biológiai sokféleség növelésével, a klímaváltozással szembeni ellenállóképesség fokozásával és a globális táplálkozási profil javításával.

A *Vicia ervilia*, ismertebb nevén a keserű borsó, egy ősi hüvelyes növény, amely a Földközi-tenger vidékéről származik. Hosszú története a paleolitikumig nyúlik vissza, és széles körben megtalálható a neolitikum és a bronzkor régészeti leleteiben. A múltban a keserű borsó fontos termesztett növény volt gabona- és takarmánytermelés céljából a mediterrán országokban, de népszerűsége a termékenyebb növények megjelenésével hanyatlott. Ez a hüvelyes növény újabb megvizsgálást érdemel számos agronómiai előnye miatt – magas terméspotenciál, szárazság- és fagytűrés, a talaj termékenységének javítása, valamint a marginális talajokhoz és félszáraz régiókhoz való alkalmazkodóképesség.

A keserű borsó sikeres kezeléséhez és a mezőgazdaságba való integrálásához elengedhetetlen a Nemzeti Gyűjteményben rendelkezésre álló genetikai sokféleségről, valamint alkalmazásairól és jelentőségéről szóló átfogó ismeretek birtokában lenni. Ez elősegíti a mezőgazdasági termelők érdeklődését és hozzájárul a különböző mezőgazdasági növényeket magába foglaló ökoszisztémák fenntartható megőrzéséhez. Bár a hagyományos tudás értékes információkkal szolgál ezen fajok termesztéséről és felhasználásáról, mélyreható tudományos kutatásokra van szükség a meglévő hiányosságok pótlásához, a jelenlegi agronómiai gyakorlatokkal kapcsolatos viták feloldásához és az emberi egészségre gyakorolt hatásuk jobb megértéséhez.

A jelen tanulmány fő célja a Nemzeti Gyűjtemény *Vicia ervilia* akceszióinak átfogó jellemzése, értékelése és gazdagítása fenotipizálással, agronómiai tulajdonságok, biotikus és abiotikus stressztűrés, valamint biokémiai és technológiai paraméterek alapján. A biokémiai elemzések új ismeretek elérését célozzák a keményítőtartalom, a teljes szénhidrát, a trigliceridekben lévő zsírsav-összetétel, a magok energiatartalma és a vízben oldódó cukrok mennyisége terén.

A kutatás során azonosított ígéretes akcesziókat termelési körülmények között tesztelik. Célkitűzés a helyi őszi forma keserű borsó termesztéstechnológiájának kidolgozása hagyományos gazdálkodási körülmények között a Keleti-Rodopok és Szadovo régióiban.

kесеру борсо, екологични земеделни услови меѓу Keleti-Rodopokban

A kесеру борсо лизткешмешкекче валу беепите есшханбан ван а кезеесзсегугуи еелоккал, хоззиферест бизтоситва киегуенсулозоттабб ес функионалисабб еелмешзереккех, амелу приоритас а немзети егесзсегугуи ес превентив политикабан. Е текитетбен széleskörű vizsgálatok tervezettek a kiválasztott, ígéretes kесеру борсо акесзиок лизтеинек технологуи tulajdonságainak értékelésére, amelyeket specifikus agronómiai jellemzők alapján választanak ki. A лизт teljes technológiai értékelését kulcsfontosságú minőségi mutatók segítségével végzik el, annak technológiai potenciáljának meghatározására а mindennapi fogyasztásra szánt пекарукба валу беепите есзепонтјабол.

A jelen tanulmány fő célja а Nemzeti Gyűjtemény *Vicia ervilia* акесзиоинак аtfogó jellemzése, értékelése ес газдагуита фенотипизалассал ес агронómiai mutatók alapján. A vizsgálat során azonosított ígéretes акесзиокак абиотикус stressztűrésre tesztelik, biokémiai ес технологуи paraméterekkel jellemeznek, majd termelési körülmények között vizsgálják а Keleti-Rodopok ес Szadovo régióiban.

Feladatok

- А кесеру борсо акесзиок фенотипизаласа ес értékelése морфологуи, фенологуи ес газдасагуи tulajdonságok alapján;

- Az ígéretes keserű borsó akcesziók fenotipizálása és értékelése különböző ökológiai és földrajzi körülmények között;
  - A keserű borsó akcesziók magjainak értékelése biokémiai paraméterek alapján;
  - Kétkomponensű búza-keserű borsó lisztkeverékek kémiai-technológiai elemzései, amelyek célja a kenyér fehérjetartalmának és íztulajdonságainak javítása.
-

További információk a témában:

Első jelentés gyökérrothadás (rhizoctoniosis) megjelenéséről a keserű borsón (*Vicia ervilia*) Bulgáriában

Termelői nap Szadovóban – alternatív és ökológiai gazdálkodásra alkalmas növények